

ZVLÁŠTNÍ ZNAKY

S příchodem počítačů a speciálně internetu se do textů vloudilo několik zvláštních znaků. Častým dotazem začínajících i pokročilejších uživatelů je, co který znak znamená a jak ho lze napsat...

Nejprve se podíváme na tři základní způsoby vkládání neobvyklých znaků, posléze trochu podrobněji vysvětlíme význam některých z nich.

VKLÁDÁNÍ POMOCÍ MAPY ZNAKŮ

Ostatní způsoby vkládání znaků jsou sice rychlejší a jednodušší, nicméně nástroj Mapa znaků má tu výhodu, že si nemusíte ke každému symbolu zvlášť pamatovat „trik“, jak ho zapsat. Stačí, když si z nabídky **Start** otevřete postupně položky **Příslušenství / Systémové nástroje / Mapa znaků**, potřebný znak vyhledáte, kliknete na něj a potom na tlačítko **Vybrat** a na tlačítko **Kopírovat**. V programu, kam chcete znak vložit, pak použijete příkaz **Úpravy / Vložit** (klávesová zkratka **Ctrl+V**).

VKLÁDÁNÍ POMOCÍ ČÍSELNÉHO KÓDU

Každý znak má v počítači přidělen svůj číselný kód a pomocí této cifry jej lze taky vložit do libovolného programu umožňujícího zápis textu. Jak na to? Chceme-li kupříkladu zapsat zavináč (jeho kód je 64), stiskneme levé tlačítko **Alt**, podržíme jej a na numerické klávesnici příslušné číslo zadáme. (Numerická část klávesnice je ta část, ve které jsou jen čísla. Je třeba dát pozor, aby byla zapnutá – musí svítit kontrolka **NumLock**.) De facto lze říci, že zápis pomocí číselného kódu není nic jiného než použití klávesové zkratky (levý) **Alt+číselný kód**.

VKLÁDÁNÍ POMOCÍ ANGLICKÉ KLÁVESNICE

Standardní, české rozložení kláves zápis většiny neobvyklých znaků neumožňuje, klávesnice anglická však ano. Všimněte si, že na alfanumerické části jsou (nejen) v horní řadě kláves dva sloupce jejich významů. (Alfanumerická část klávesnice je ta část, ve které jsou písmena i čísla.) Levý sloupec má obvykle na dolní pozici nějaký český znak a na horní má číslo, pravý (ten je určen pro anglickou klávesnici) má na dolní pozici číslo a na horní nějaký nestandardní znak.

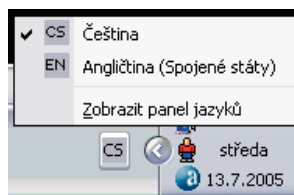
Nyní se nabízí otázka, jak přepnout do anglického rozložení kláves. To provedete buď kliknutím na písmena **CS** v systémové liště (pravý dolní roh u hodin) a vybráním položky **EN Angličtina**, nebo pomocí klávesové zkratky (levý)

Alt+Shift, resp. (levý) **Ctrl+Shift** (záleží na konfiguraci počítače). K české klávesnici se vrátíte identickým postupem.

ZAVINÁČ – @

Zavináč je asi nejznámějším neobvyklým znakem. Díky svému použití v e-mailových adresách se stal symbolem internetu. Zapišete ho pomocí **Alt+64**, na anglické klávesnici ho naleznete na horní pozici čísla 2.

Kromě již zmiovaných e-mailových adres se zavináč používá také jako ekvivalent anglické předložky „at“ – „na“ ve smyslu „patřící k něčemu“. Ostatně u e-mailů je tento význam, ač se na to často zapomíná, totožný. Kupříkladu adresu `pavel@centrum.cz` můžeme číst jako pavel *na* centrum.cz. Čas od času naleznete zavináč také v některých názvech místo písmena „a“. Zde má pouze symbolický význam příslušnosti k internetu.

Rozložení kláves můžete změnit pomocí ikonky v pravém dolním rohu obrazovky.

HASH –

Pro tento znak existuje mnoho různých pojmenování: kupříkladu kříž, dvojkříž, koleje, plot aj. My se přikloníme k anglickému pojmenování hash. Zapišete ho pomocí **Alt+35**, na anglické klávesnici ho naleznete na horní pozici čísla 3.

Mapa znaků je vhodná pro začínající uživatele, kteří si ještě nepamatojí, jak speciální znaky zapsat.

Jeho nejčastější význam je „číslo“. A to buď přímo s hodnotou (např. #15), nebo jako zástupný znak pro libovolné číslo (např. # či ## apod., pokud chceme naznačit počet cifer). Dalším místem, kde se s tímto symbolem lze setkat, jsou internetové adresy. Zde označuje, do které části stránky se má po jejím načtení přejít.

AMPERSAND – &

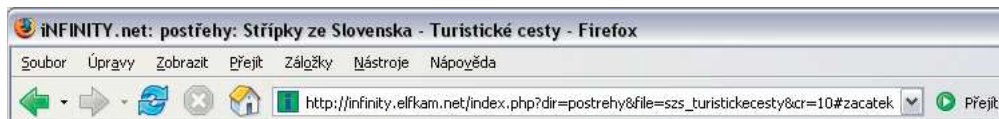
Tento znak znáte zřejmě všichni, jeho pojmenování však asi málokdo. Zapišete ho pomocí **Alt+38**, na anglické klávesnici ho naleznete na horní pozici čísla 7.

Význam je známý, takže spíše jen pro úplnost připomeňme, že je ekvivalentní anglické spojce „and“ = „a“ (např. firma Vonásek & syn), resp. logickému operátoru **AND** = „a zároveň“.

DOLAR – \$

Znak americké měny určitě není třeba představovat. Zapišete ho pomocí **Alt+36**, na anglické klávesnici ho naleznete na horní pozici čísla 4.

Kromě významu „měna“ (\$ – USD – americký dolar) ho často využívají programátoři – kupříkladu pro označení proměnné.

S neobvyklými znaky se setkáte v internetových adresách – je to lomítko, ampersand, podtržík a hash.

EURO – €

Některé klávesnice už jsou vybaveny i speciální klávesou pro znak jednotné evropské měny, nicméně uživatelé většinou tápají, jak tento symbol vložit. Krom osvědčené mapy znaků poslouží i klávesová zkratka **Alt+0128** (pozor, včetně nuly na začátku!). S jiným využitím tohoto symbolu než pro měnu (€ – EUR – euro) se nesetkáte.

**LOMÍTKO – /; ZPĚTNÉ LOMÍTKO – **

Oba tyto znaky lze zapsat z alfanumerické části klávesnice – naleznete je pod klávesou Backspace. Ovšem pozor! Zpětné lomítko tu najdete pouze v případě, že máte nastaveno anglické rozložení kláves, lomítko obyčejné naopak pouze při rozložení českém. (Pohodlnější je zapisovat ho z numerické klávesnice, kde je funkční nezávisle na zvoleném rozložení kláves.) Klávesové zkratky jsou **Alt+47**, resp. **Alt+92**.

Tyto znaky obvykle oddělují jednotlivé adresáře ve stromové struktuře – lomítko zpětné se používá „normálně“, lomítko obyčejné se uplatňuje v internetových adresách.

HRANATÉ ZÁVORKY – []; SLOŽENÉ ZÁVORKY – { }

Stejně jako lomítka i méně obvyklé druhy závorek můžete zadat z alfanumerické části klávesnice – naleznete je též pod klávesou Backspace. Ovšem fungují pouze tehdy, máte-li nastaveno anglické rozložení kláves.

inzerce

Zavináč se používá hlavně v e-mailových adresách.

Klávesové zkratky pro jednotlivé znaky jsou **Alt+91** nebo **Alt+93** pro závorky hranaté a **Alt+123** nebo **Alt+125** pro závorky složené. O významu těchto znaků není třeba se rozepisovat.

MOCNÍTKO – ^

Pro tento znak se často používá přílehlavé pojmenování „stříška“, nicméně my se přikloníme k sice slangovému, ale výstižnějšímu názvu. Vzhledem k tomu, že pro počítač je obtížný zápis horních a dolních indexů (v některých případech dokonce nemožný), využívá se tento symbol jako náhrada horního indexu. Číslo za ním pak umocňuje číslo před ním (např. 4² má smysl čtyři na druhou).

Mocníkto zapíšete pomocí **Alt+94**, na anglické klávesnici ho naleznete na horní pozici čísla 6.

PODTRŽÍTKO – _

Pomlčku „posazenou na dně řádku“ nazýváme podtržítkem. Lze ji zapsat přímo

z klávesnice (naleznete ji na horní pozici klávesy pro pomlčku; pravý dolní roh alfanumerické klávesnice) nebo pomocí klávesové zkratky **Alt+95**.

Nejčastěji tento znak nahrazuje mezeru v místech, kde ji psát nelze (přihlašovací jméno), nebo vytváří grafický prvek (např. řada podtržitek vytvoří vodorovnou čáru).

HVĚZDIČKA – *

Na konec jsme si nechali symbol hvězdičky. Nejsnazší způsob zápisu je z numerické klávesnice, hvězdička tam má přímo vyhrazenou klávesu. Pro úplnost však uvedme i vložení pomocí číselného kódu – **Alt+42**.

Závorky a lomítka najdete v pravé části alfanumerické klávesnice.

Hvězdička se nejčastěji používá jako zástupný znak pro libovolný počet libovolných znaků při vyhledávání. Kupříkladu hledáme-li soubory začínající na „por“, zadáme masku por*. Hvězdička se často používá také jako odkaz na detailnější či doplňovací informace. (Např. firmy ve svých nabídkách takto obvykle vyjadřují, že uvedené ceny jsou bez DPH.)

Aleš Havlas, elfkam@elfkam.net